

Porteføljestyret for helse

Dato: Tirsdag 24. september kl. 10.00 –16.00
Sted: Norges forskningsråd, virtuelt møte på Teams

Tilstede:

- Arnfinn Sundsfjord, Universitetet i Tromsø (leder)
- Anita Das, SINTEF, Trondheim
- Anne-Grethe Terjesen, Pårørendealliansen, Oslo
- Camilla Dunsæd, Kristiansand kommune, Kristiansand (sak 30-34)
- Geir Selbæk, Nasjonalt kompetansetjeneste for aldring og helse, Helse Sør-Øst, Tønsberg (unntatt sak 37-41)
- Jens Halvard Grønlien, GlaxoSmithKline, Oslo
- Jim Lorens, Universitetet i Bergen og BerGenBIO, Bergen
- Jon Magnussen, NTNU, Trondheim
- Kristin Bjordal, Oslo universitetssykehus, Oslo
- Ole A. Andreassen, Universitetet i Oslo, Oslo
- Pia Kürstein Kjellberg, VIVE – Det Nationale Institut for Kommuners og Regioners Analyse og Forskning, Danmark
- Tine Curtis, Aalborg kommune, Danmark

Observatør:

- Maiken Engelstad, Helse- og omsorgsdepartementet (HOD)

Tilstede fra Forskningsrådet:

- Ole Johan Borge, avdelingsdirektør

Rådgivere:

- Alexandra Bjørk-Skaflestad
- Henrietta Blankson
- Kristin Andersen
- Mari Nes
- Simona Grasso
- Ina Kathrine Dahlsveen (Sak 33/20)

Sak PSHELSE 30/20

Godkjenning av innkalling og saksliste

Vedtak: Innkalling og saksliste godkjennes.

Sak PSHELSE 31/20

Godkjente referater fra møte 3/2020, 26. mai og fra sirkulasjonssak 29/20

Vedtak: Referatene tas til etterretning.

Sak PSHELSE 32/20**Spørsmål om habilitet**

Habilitet skal vurderes i forbindelse med alle oppførte saker i henhold til habilitetsbestemmelsene. Eventuell inhabilitet og håndteringen av denne skal protokollføres. Ingen av sakene i møte medførte vedtak om bevilgning til prosjekter eller annet som berører enkeltaktører.

Vedtak: Det er ingen inhabilitet knyttet til de oppførte sakene.

Sak PSHELSE 33/20**Orienteringer****a) Saker besluttet av styreleder****Sak 2/2020 Prosjekt 302932 – vurdering av vedtak om garanti**

BEHANDLING lyste i april 2019 ut 115 mill. kroner til forskerprosjekt innenfor pasientnær klinisk forskning. Kreftforeningen la 24 mill. kroner inn i utlysningen til prosjekter innenfor persontilpasset medisin på kreftområdet. Et av de innvilgede prosjektene (prosjekt 302932) var også sendt til Kreftforeningens egen utlysning i 2019, og foreningen hadde allerede vedtatt å støtte det første av tre hovedformål i dette prosjektet. Porteføljestyret vedtok derfor å gi en garanti til prosjektet med midler fra BEHANDLING for finansiering av de to andre hovedformålene, forutsatt positiv måloppnåelse for forskningen knyttet til det første hovedformålet. Også ekspertpanelet i Forskningsrådet anbefalte en to-trinns finansiering av dette prosjektet. I en redegjørelse til administrasjonen har prosjektleder for 302932 bedt om at garantien utløses før forskningen knyttet til det første hovedformålet er gjennomført. Administrasjonen valgte å legge fram saken for styreleder med en begrunnet anbefaling om at porteføljestyrets opprinnelige vedtak bør stå ved lag. Styreleder besluttet at det opprinnelige vedtaket opprettholdes.

b) Andre orienteringer**Revisjon av Porteføljeplan for helse**

Første versjon av Forskningsrådets 15 porteføljeplaner ble godkjent av Styret i juni. Administrasjonen legger opp til en prosess der Styret kan behandle Porteføljeplanen for helse i siste pulje, dvs. i juni 2022, sammen med planer for andre tematiske porteføljer. I tråd med porteføljestyrets ønsker legges det opp til en full ekstern høringsrunde slik at forskningsinstitusjoner, fagmiljøer og andre relevante aktører kan komme med innspill til planen. Mange av Styrets anbefalinger til porteføljeplanene gjelder tverrgående tiltak eller dimensjoner som det er viktig å samstemme på tvers av porteføljene. Det legges derfor opp en prosess for samarbeid og koordinering på tvers i Forskningsrådet både for revisjon av porteføljeplanene og i det pågående arbeidet med investeringsplaner. Administrasjonen vil legge fram en tidsplan for høring og revisjon av porteføljeplanen på møte 1/2021.

Utlysning av Forskningscentre for klinisk behandling (FKB)

Viser til Sak 25, møte 3/2020. Administrasjonen har tatt med seg porteføljestyrets innspill i utvikling av utlysningen. Det vil være en obligatorisk skisserunde med frist tidlig

desember 2020. Hovedsøknadsfrist vil være våren 2021. Hvert senter kan søke om 10-20 mill. kroner pr år i åtte år (5+3 år). Hvert senter må bidra med minst 50 prosent av senterets totale budsjett.

Nytt budsjettformål – Helseinnovasjon ("Pilot Helse")

Forskningsrådet, Innovasjon Norge og RHF-ene har fått i oppdrag fra NFD å utrede hvordan man kan oppnå et mer treffsikkert forsknings- og utviklingsløp for nye og innovative løsninger i helse- og omsorgstjenesten gjennom bedre samordning av ulike virkemidler. Forskningsrådet og Innovasjon Norge hadde i forbindelse med utforming av Meld. St. 18 helsenæringen (2018-2019), presentert et konsept for NFD og HOD inspirert av på av Pilot-E ordningen. Etter gjennomføring av en omfattende aktørdialogfase leveres utredningen 1. oktober. I et tillegg til oppdragsbrevet i juni 2020 fikk Forskningsrådet 40 millioner fra HOD til å etablere en helhetlig virkemiddelkjede for helse-innovasjon (Pilot Helse) der målet med ordningen er å finansiere prosjekter som kan bidra til bærekraft i helse- og omsorgstjenestene og verdiskaping i norsk helsenæring. Det tas sikte på å lyse ut forprosjekter høsten 2020.

Søknadsfrister 2021

Forskningsrådet har besluttet å flytte søknadsfristene for Forskerprosjekt og Kompetanse- og samarbeidsprosjekt fra april/mai til februar, hhv. 10. og 17. februar. Det innebærer også at tiden fra søknadsfrist til beslutning i porteføljestyrene blir betydelig kortet ned. Porteføljestyrenes søknadsbehandlingsmøter vil finne sted i siste halvdel av juni.

Status COVID 19-utlysningene

Det er gjennomført totalt tre utlysninger dedikert til COVID-19. Den første som ble vedtatt i våres av PS Helse (130 mill.), den andre er rettet mot helsenæring (50 mill.) og den tredje er rettet mot Økonomi- og arbeidskonsekvenser (43 mill.). Vi arbeider nå med å arrangere en seminarrekke der alle prosjektene som fikk støtte i en av disse tre utlysningene inviteres. Målet med seminarerne er å få prosjektene til å samarbeide, kommunisere sitt arbeid og resultater til media, og at vi sammen kan lære av hverandre.

Representant til NOS-M

NOS-M er et samarbeidsorgan for de nordiske forskningsrådene som finansierer medisinsk og helsefaglig forskning. NOS-M koordinerer og følger med på utviklingen av medisinsk forskning i de nordiske landene, og jobber for god informasjonsflyt mellom landene. Spesifikt arbeider NOS-M for å promotere nordiske samarbeidsprosjekter innen medisinsk og helsefaglig forskning. Det er behov for to nye norske representanter til NOS-M. Det er ønskelig at et av medlemmene (norsk) i Porteføljestyret for helse er en av representantene. Tilbakemelding ønskes innen fristen for kommentarer til referatet.

Fra Forskningsrådets styre – budsjettforslag 2022

Forskningsrådets budsjettforslag 2022 er så langt behandlet i Styret på to møter; omprioriteringsforslag innenfor 0-vekst (11. juni) og satsingsforslaget (10. september). Tredje og siste behandling skjer i Styrets møte i oktober, da forslaget vil bli justert i forhold til Statsbudsjettet 2021. Saksframlegg og referater fra Styrets møte ligger [her](#). Administrasjonen orienterte overordnet om budsjettprosessen i Forskningsrådet.

Vedtak: *Orienteringene tas til etterretning.*

Sak PSHELSE 34/20

Investeringsplan 2021-23

Investeringsplanen 2021-23 skal forelegges Forskningsrådets Styre og utgjør grunnlaget for administrasjonens videre arbeid med utlysningene i 2021.

Utkast til investeringsplan bygger på porteføljeplanen, porteføljeanalyser for 2019 og porteføljestyrets behandling av første utkast i mai, samt arbeidsgruppens innspill og kommentarer. Den 3-årige investeringsplanen rulleres årlig.

Porteføljestyret diskuterte de foreslåtte investeringene for 2021-2023, med hovedvekt på 2021. Porteføljestyret har ønsket et handlingsrom i behandlingen av investeringene for neste år. Utkastet til investeringsplan listet, beskrev og argumenterte følgelig for flere tiltak i 2021 enn det som kan realiseres innenfor budsjetttrammene.

I diskusjonen kom det bl.a. fram varierte synspunkter på budsjettmålenes rolle og tydelighet i investeringsplanen og i hvor stor grad utlysningstemaene skal være avgrenset/spisset.

Investeringsplanen revideres på basis av valgene og prioriteringene porteføljestyret gjør for 2021. Tiltakene det neste to årene koordineres i henhold til beslutningene i for 2021.

Vedtak: *Porteføljestyret vedtar følgende investeringer for 2021:*

- 1) *Langsiktig og konsentrert innsats på viktige områder innenfor pasientbehandling gjennom en åpen utlysning av **Forskningscentre for klinisk behandling (FKB)**.*
- 2) *Et utfordringsdrevet forsknings- og innovasjonsløp fra idé til implementering der målet er å få innovative løsninger raskere ut til pasienter og brukere gjennom utvikling av en konkurransedyktig **Helsenæring for bedre folkehelse og helsetjenester (Pilot H)**.*
- 3) ***E-helse i forebygging, behandling, tjenestelevering og samhandling** – Forskning om sikre digitale løsninger som setter innbyggerne i sentrum, og bidrar til enhetlige, sammenhengende og bærekraftige helse- og omsorgstjenester, inkludert tjenester og tiltak for folkehelse.*
- 4) ***Effektive forebyggende folkehelseiltak** – Forskning om effektive forebyggende tiltak på nasjonalt og kommunalt nivå for å bedre folkehelsen og redusere sosial ulikhet i helse og sykdomsrisiko.*
- 5) ***Bruk av helsedata for bærekraftig velferd** – Forskning som bruker eksisterende helsedata og personopplysninger til nyttig forskning på problemstillinger knyttet til tjenester, forebygging og behandling av sykdom.*
- 6) *Tema 3) og 4) lyses ut som kompetanse- og samarbeidsprosjekter med anbefalt prosjektstørrelse 8-16 mill. kroner.*
- 7) *Tema 5) lyses ut som forskerprosjekter med fastsatt prosjektstørrelse 4-12 mill. kroner.*
- 8) *Administrasjonen tar styrets diskusjon og synspunkter med i det videre*

arbeidet med å iverksette utlysningene i 2021.

Sak PSHELSE 35/20**Behandlet klagesak – prinsipielle betraktninger**

I porteføljestyrets behandling av sak 29/20, Klage på avslag på søknad til Forskerprosjekt 2019 – ny behandling, kom det fram ønske om å ta en prinsipiell diskusjon om utlysningstekst, relevansvurdering og tilbakemelding til søkerne.

Administrasjonen orienterte om at det er utarbeidet et felles rammeverk i Forskningsrådet for å samordne og lette vurdering av relevans for ulike søknadstyper. Relevanskriteriet er knyttet direkte til utlysningens beskrivelse av prioriteringer av tematisk og strukturell art og til utlysningens øvrige krav og kjennetegn. Det er kun innholdet i utlysningen søknadene skal vurderes mot. Det bør være så transparent som mulig for søker hvilke elementer som inngår i det sammensatte kriteriet for relevans i den enkelte utlysning. Karaktersettingen baseres på en balansert vektlegging av disse elementene. Selve relevansvurderingene gjøres parallelt av 2-4 rådgivere og endelig karaktersetting diskuteres i et felles møte. Relevansvurderingen skilles fra porteføljevurderingen, som skjer til slutt etter at alle søknadene er blitt relevansvurdert.

Porteføljestyret syntes metodikken for relevansvurderingene virket robust, men presiserte at de ønsket mulighet for en mer utvidet tilbakemelding på relevans i klagesaker.

Vedtak: *Administrasjonen tar med seg porteføljestyrets synspunkter i det videre arbeidet med presisjon i utlysningstekst, relevansvurdering og tilbakemelding til søker.*

Sak PSHELSE 36/20**Prosedyrer for søknadsbehandling 2020**

Porteføljestyret skal i møtet i desember behandle søknader til utlysninger av midler til tre ulike prosjekt-/søknadstyper; Forskerprosjekt for fornyelse (FP), Kompetanse- og samarbeidsprosjekt (KSP) og Innovasjonsprosjekt i offentlig sektor (IP-O).

Administrasjonen utarbeider en innstilling til porteføljestyret med anbefalinger om innvilgelse og avslag for hvert av de budsjetterte temaene i utlysningene. Innstillingene baserer seg på panelenes vurderinger og administrasjonens relevans- og porteføljevurderinger. Alle vurderingene legges fram for porteføljestyret sammen med administrasjonens innstilling.

Det legges opp til at porteføljestyrene gjør vedtak uten å gå inn i enkeltsøknader, men foretar valg mellom alternative innstillingspakker, der hvert alternativ svarer til en delmengde søknader som innvilges eller avslås. Så langt det er mulig vil administrasjonen forberede alternative innstillinger som porteføljestyrene kan ta stilling til uten behov for å diskutere enkeltsøknader. Administrasjonen legger opp til vedtak i to omganger, først *en bloc*-vedtak og deretter valg mellom innstillingspakker. Styret blir også bedt om å vedta en rangert reserveliste for klart støtteverdige søknader som ikke bevilges på grunn av begrenset budsjett.

- Vedtak:** *Porteføljestyret tar prosedyren for søknadsbehandling til etterretning. Følgende prinsipper for søknadsbehandlingen godkjennes av styret:*
- 1) Søknader med karakter 4 eller lavere fra ekspertpanelet avslås en bloc i porteføljestyremøte 5/20.*
  - 2) Dersom administrasjonen finner det hensiktsmessig ut fra porteføljebetragtninger kan topprangerte søknader fra ekspertpanelet (karakter 6 eller 7) med karakter 7 i relevans innvilges en bloc i porteføljestyremøte 5/20. Denne gruppen kan ikke overstige 50 prosent av temaenes utlyste beløp.*
  - 3) Innstillingspakkene, inkludert reserveliste, består av høyt vurderte søknader fra ekspertpanelet med høy relevans. Porteføljestyret diskuterer hvilke av innstillingspakkene som skal innvilges og hvilke som skal avslås.*

Sak PSHELSE 37/20**Norges medlemskap i INCF**

Det globale nevroinformatikk nettverket International Neuroinformatics Coordinating Facility (INCF) ble grunnlagt i 2005 på anbefaling fra The Global Science Forum i OECD og har som mål å koordinere den globale utviklingen innen nevroinformatikk. Sekretariatet som koordinerer arbeidet, er lokalisert ved Karolinska institutet i Sverige.

Forskningsrådet har side 2005 finansiert norsk medlemskap i INCF (120 000 USD per år) og tilhørende norsk node (1 mill. kroner per år), da nasjonalt medlemskap krever en tilhørende nasjonal node. Gjennom årene har det vært et frafall av nasjonale medlemskap. Det har bidratt til at en ny finansieringsmodell er blitt utviklet som muliggjør medlemskap for ulike interessenter som institusjoner, bedrifter og individuelt medlemskap.

Administrasjonen foreslår derfor at norsk medlemskap i INCF termineres og overføres til de institusjonene som ønsker det. Administrasjonen anbefaler videre at finansiering av nasjonal node opprettholdes i en ny strategisk fase (2021-2025) for å sikre nasjonal forankring og kobling til infrastrukturen INCF.

Vedtak: *Porteføljestyret terminerer norsk nasjonalt medlemskap i INCF. Porteføljestyret finansierer nasjonal node i 2021-2025 med 1,0 mill. kroner per år. Finansieringen forutsetter 50 % egenfinansiering og institusjonelt medlemskap i INCF. Nasjonal node lyses ut i 2021.*

Sak PSHELSE 38/20**Orientering om arbeidet med Forskningsrådets innspill til revisjon av Langtidsplan for forskning og høyere utdanning**

Langtidsplanen for forskning og høyere utdanning skal revideres foran neste planperiode 2023 - 2032. Revidert plan er planlagt lagt fram for Stortinget samtidig med forslaget til statsbudsjett for 2023, dvs. at forslag til plan legges fram i oktober 2022.

Forskningsrådet er av Kunnskapsdepartementet bedt om å levere innspill til planen høsten 2021 og det tas sikte på at Forskningsrådets styre vedtar innspillet på møtet i oktober 2021.

Administrasjonen orienterte om hvordan Forskningsrådet vil legge opp arbeidet med innspillet og hvordan porteføljestyrene vil bli involvert. Det legges opp til at både Forskningsrådets styre og porteføljestyrene diskuterer innspillet i flere omganger. Forskningsrådet legger også opp til flere aktiviteter som samlet skal gi et godt kunnskapsgrunnlag for innspillet. Forskningsrådet vil i arbeidet ha dialog med KD, samt med aktører og interessenter i forsknings- og innovasjonssystemet.

Porteføljestyrene har bred kompetanse og innsikt i behovene i forskningssystemet og vil være en viktig ressurs i å få fram et godt innspill som setter retning for norsk forskning. Det er derfor ønskelig at porteføljestyrene setter av tid til å drøfte innspill på sine kompetanseområder og legger oppgavene inn i arbeids- og møteplanen for 2020 og 2021.

Vedtak: *Porteføljestyret tar orienteringen til etterretning.*

Sak PSHELSE 39/20

Møteplan 2021

Vedtak: *Møte 1/2021 settes til uke 9 – tirsdag 2. mars*
Møte 2/2021 settes til uke 25 – tirsdag 22. og onsdag 23. juni
(søknadsbehandling)
Møte 3/2021 settes til uke 38 – torsdag 23. september
Møte 4/2021 settes til uke 49 – torsdag 2. desember

Sak PSHELSE 40/20

Eventuelt

Egenvurdering av porteføljestyret

Porteføljestyreleder ønsker at styret vurderer sitt arbeid og at dette skal være et agendapunkt på neste møte. I den forbindelse lages det en Questback for styrets egenvurdering som sendes ut før desembermøtet.

Dialogmøte med større prosjekter finansiert av helseporteføljen

Porteføljestyreleder ønsker å invitere større prosjekter finansiert av helseporteføljen til neste porteføljestyremøte (2. mars) for dialog om forskningen med prosjektledere og oppfølging av prosjektene.

Lenke til møter og referater

Etter ønske fra styreleder er det lenke til referater fra [HO21-rådet](#) og [RHF-enes](#) strategigruppe for forskning og Nasjonal samarbeidsgruppe for helseforskning i spesialisthelsetjenesten-[NSG](#)

Orientering om innvilgning av sentre for forskningsdrevet innovasjon (SFI)

I forkant av møtet ble det etterspurt en orientering om andel helserelaterte SFI-bevilgninger i den siste tildelingsrunden og en bekymring for lav tildeling til helse.

Administrasjonen orienterte om at 70 søkerkonsortier sendte inn søknad til Forskningsrådet om SFI-midler sist høst. 22 prosjekter ble vedtatt innvilget av Forskningsrådets styre i juni. 16 av 70 søknader var innenfor helse og 2,5 av prosjektene som ble innvilget var innenfor helse.

Hvordan porteføljestyret for helse kan bidra til å fremme samarbeid mellom fremstående forskningsmiljøer og forskningsaktive bedrifter for å utvikle kompetanse og som er viktig for innovasjon og verdiskaping, ønskes drøftet i kommende møter.

Sak PSHELSE 41/20**Godkjenning av vedtaksprotokoll**

Vedtak: *Protokollen godkjennes.*